

MLIS 103 Information Retrieval

Objective Questions

1. Which of the following enhances recall?

- A) Boolean AND B) Boolean OR
C) Boolean NOT D) Single Term

खालीलपैकी कोणत्या घटकामुळे रिकॉल वाढू शकतो?

- अ. बुलियन 'अँड' ब. बुलियन 'ऑर'
क. बुलियन 'नॉट' ड. एकक संज्ञा

2. Among the different Boolean operators 'NOT' is used

- A) To exclude the terms from the Search
B) To Broaden the Search
C) To harrow the search
D) To end the search

विविध बुलियन ऑपरेटर्स पैकी 'नॉट' केव्हा वापरले जाते ?

- अ. शोधामधून संज्ञा वगळण्यासाठी
ब. शोधाचा विस्तार करण्यासाठी
क. शोध मर्यादित करण्यासाठी
ड. शोध संपवण्यासाठी

3. Search gives more information output ?

- A) Boolean AND B) Boolean OR
C) Boolean NOT D) Phrase Search

..... सर्चद्वारे आधिक माहितीची निष्पत्ती होते?

- अ. बुलियन 'अँड' ब. बुलियन 'ऑर'
क. बुलियन 'नॉट' ड. फ्रेज सर्च

4. Which of the following is not a Thesaurus relationship ?

- A) Associative B) Embedded
C) Equivalence D) Hierarchical

खालीलपैकी कोणता संबंध थिसॉरसमध्ये समाविष्ट नसतो?

- अ. सहसंबंध ब. संयुक्त संबंध
क. समानार्थी संबंध ड. पायरीबध्द संबंध

5. Name the type indexes in which correlation is preformed at the time of search ?

- A) Chain indexes B) Post-Co-Ordinate indexes
C) Nom-Manipulative D) Pre-Co- Ordinate indexes

खालीलपैकी कोणत्या निर्देशामध्ये माहिती शोध घेताना संज्ञा समन्वय केला जातो?

- अ.शृखला निर्देश ब. पश्चात समन्वय निर्देश
क. हस्तक्षेप विरहीत ड. पूर्व समन्वय निर्देश

6. Which of the following is not a knowledge Management tool ?

- A) Brainstorming B) Mind mapping
C) Story telling D) PERT/CPM

खालीलपैकी हे ज्ञान व्यवस्थापनाचे साधन नाही ?

- अ. ब्रेनस्टॉर्मींग ब. माईन्ड मॅपींग
क. स्टोरी टेलींग ड. पर्ट / सीपीएम

7. Uniterm Indexing was development by.....?

- A) S R Ranganathan B) Mortimer Taube
C) G. Bhattacharya D) Derek Austin

यूनिटर्म निर्देशन कोणी विकसीत केले?

- अ. एस.आर.रंगनाथन ब. मार्टीमर टॅब
क. जी.भट्टाचार्य ड. डेरेक ऑस्टीन

8. In PRECIS role operator 0 (Zero) is allotted for :

A) Action

B) Object

C) Agent

D) Location

प्रेसीमध्ये ० (झिरो) हा रोल ऑपरेटर..... दर्शवितो ?

अ. क्रिया

ब. वस्तू

क. मध्यस्थ

ड. स्थळ

9. Which of the following pair is wrong?

A) Eugene Garfield – Citation Indexing

B) H.P.Luhn – KWIC Indexing

C) S.R.Ranganathan – Chain Indexing

D) Derek Austin - POPSI

खालीलपैकी कोणती जोडी अयोग्य आहे ?

अ. युजिन गारफिल्ड — उधरन निर्देशन

ब. एच.पी.लून — क्विक निर्देश

क. एस.आर.रंगनाथन — शृखला निर्देश

ड. डेरेक ऑस्टीन — पॉपसी

10. Cranfield studies are examples of..... ?

A) Survey research

B) Experimental research

C) Historical research

D) Case Study

कॅनफिल्ड अभ्यास हे संशोधनाचे उदा. आहे ?

अ. सर्वेक्षण

ब. प्रायोगिक

क. ऐतिहासिक

ड. व्यष्टी अध्ययन

11. Which of the following is not a pre-coordinate indexing system?

A) Chain indexing

B) POPSI

C) PRECIS

D) Uniterm indexing

खालीलपैकी कोणती निर्देशन पध्दती पूर्व—समन्वित नाही ?

अ. शृखला निर्देश

ब. पॉपसी

क. प्रेसीज

ड. एकक संज्ञा

12. Who was devised KWIC indexing ?

A) S R Ranganathan

B) G. Bhattacharya

C) Derek Austin

D) H.P.Luhn

क्विक निर्देशनाचे जनक कोण ?

अ. एस.आर.रंगनाथन

ब. जी.भट्टाचार्य

क. डेरेक ऑस्टीन

ड. एच.पी.लून

Answer in One Sentence

1. What is Vocabulary Control ?

संज्ञा नियंत्रण म्हणजे काय ?

2. State the types of Information Retrieval system ?

माहिती प्रतिप्राप्ती पध्दतीचे प्रकार सांगा ?

3. Define Thesaurus ?

थिसॉरस व्याख्या द्या ?

4. List various types of Search ?

शोधाचे विविध प्रकाराची यादी द्या ?

5. What is Boolean Logic ?

बुलियन लॉजिक म्हणजे काय ?

6. What are the component of Information Storage and Retrieval ?

माहिती संग्रहण आणि प्रतिप्राप्तीचे घटक कोणते ?

7. State the type of Indexing ?
निर्देशनाचे प्रकार सांगा ?
8. State any five Models of information Retrieval ?
माहिती प्रतिप्राप्तीचे कोणतेही पाच सिध्दांत नमूद करा ?
9. Define Information Storage and Retrieval ?
'माहिती संग्रहण आणि प्रतिप्राप्ती' व्याख्या द्या ?
10. State the types of Evaluation ?
मुल्यमापनाचे प्रकार सांगा ?
11. Define Information Products ?
'माहिती साधन' व्याख्या द्या ?
12. What are the component of Marketing Mix ?
मार्केटिंग मिक्स चे घटक कोणते ?
13. What is Information Consolidation and Repackaging ?
माहिती एकत्रीकरण व पुर्नसंघटन म्हणजे काय ?
14. What is meant by Automatic Indexing ?
स्वयंचलित निर्देशन म्हणजे काय ?

Short Notes

1 Theoretical Information Retrieval Models

सिद्धांतावर आधारित माहिती प्रतिप्राप्ती मॉडेल

2 PRECIS

प्रेसीज निर्देशन पध्दती PRECIS

3 Marketing of Information Products

माहिती साधनांचे विपणन

4 Truncation Search

ट्रंकेशन शोध

5 Creating electronic contents

इलेक्ट्रॉनिक माहिती साधन निर्मिती

6 POPSI

पोप्सी POPSI

7 Data Mining

डेटा मायनिंग Data Mining

8 Open Access Repository

ओपन अॅक्सेस रिपोजिटरी

9 UNITERM Indexing system

युनिटर्म निर्देशन पध्दती

10 वेन डायग्राम Venn Diagram

11 Portal

पोर्टल

12 Input - output models for retrieval of information

माहिती प्रतिप्राप्तीचे इनपुट आउट पुट मॉडेल

13 Phrase search.

फरेज सर्च

14 Thesaurus construction

थिसॉरस चे निर्माण

15 Market Research

विपणन संशोधन

16 Recall and Precision ratio

रिकॉल आणि प्रिसिजन रेशो

17 Marketing Mix

मार्केटींग मिक्स

18 Indexing languages

निर्देशन भाषा

19 KWIC

क्वीक

20 Rang search

माला शोध

Short Answer Questions

- 1 . Write a note on Vocabulary Control.
संज्ञा नियंत्रणावर टीप लिहा ?
- 2 . State and describe in brief the types of Information Products.
माहिती साधनांचे प्रकार सांगून त्यांचे थोडक्यात वर्णन करा ?
- 3 . What is Boolean Logic ? Draw Venn Diagram.
बुलियन लॉजिक म्हणजे काय ? सांगून व्हेन आकृती काढा ?
4. Explain Marketing of Information Product and Services ?
माहिती उत्पादने व सेवा विपणन स्पष्ट करा ?
5. Explain a role of Thesaurus in Indexing system.
निर्देशन पध्दतीतील थिसॉरसची भूमिका स्पष्ट करा?
6. Explain the purpose of Information storage and retrieval ?
माहिती संग्रहण आणि प्रतिप्राप्ती पध्दतीचे हेतू स्पष्ट करा ?
7. Explain the various components of Information storage and Retrieval system?
माहिती प्रतिप्राप्ती प्रणालीतील विविध घटक स्पष्ट करा?
8. Write a note on Post coordinate Indexing system ?
पश्चात समन्वय निर्देशन पध्दतीवर टीप लिहा ?
9. Explain different types of Information Retrieval Systems ?
माहिती प्रतिप्राप्तीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा?
10. Write a note on role of Thesaurus in indexing systems ?
निर्देशन पध्दतीतील थिसॉरसच्या भूमिकेवर सविस्तर टीप लिहा ?

11. Discuss development of Information Product ?

माहिती साधनांची निर्मिती यावर चर्चा करा ?

12. Discuss different types of search strategies ?

विविध शोध व्यूहरचना यांची चर्चा करा ?

Long Answer Questions

1. Explain the role of Indexing in Information Retrieval? Discuss the Features of Pre-coordinate and post coordinate indexing system with suitable examples.

माहिती प्रतिप्राप्ती मध्ये निर्देशनाची भूमिका स्पष्ट करा? पुर्वसमन्वय निर्देशन व पश्चात समन्वय निर्देशन पध्दतीतील वैशिष्ट्ये यांची योग्य उदाहरणासह चर्चा करा ?

2. What is the role of Indexing in Information Retrieval ? Explain example of pre- coordinate indexing in this context ?

माहिती प्रतिप्राप्ती मध्ये निर्देशनाची भूमिका काय आहे ? पुर्वसमन्वय निर्देशन पध्दती या अनुशंगाने सोदाहरण स्पष्ट करा?

3.State the need of Thesaurus and explain with examples the Thesaurus Relationship.

थिसॉरसची गरज सांगून थिसॉरसमधील संज्ञा संबंधांचे प्रकार उदाहरणासह विशद करा ?

4 State the functions of Thesaurus . Describe the different stages involved in Construction of Thesaurus ?

थिसॉरसची कार्ये सांगा? थिसॉरस तयार करण्यातील विविध पायऱ्या विशद करा ?

5. What is vocabulary control ? Explain the tools used for vocabulary control ?

संज्ञा नियंत्रण म्हणजे काय? संज्ञा नियंत्रणाचे साधन स्पष्ट करा?

6. Differentiate between pre- coordinate and Post- coordinate Indexing Methods ?

पुर्वसमन्वय निर्देशन व पश्चात समन्वय निर्देशन पध्दतीतील फरक स्पष्ट करा?

7. Explain different search strategies with suitable examples ?

विविध माहिती व्यूहरचना सोदाहरण स्पष्ट करा?

8. Explain Venn Diagram with examples.

वेन डायग्राम Venn Diagram सोदाहरण स्पष्ट करा?

9. Write a note on Ganfield study for evaluation of information storage and retrieval system ?

माहिती संग्रहण आणि प्रतिप्राप्तीच्या मूल्यमापनात वापरल्या जाणाऱ्या

‘कॅनफिल्ड’ चाचणी वर टीप लिहा ?

10. Discuss MEDLAR Test for evaluation of information storage and retrieval system ?

माहिती प्रतिप्राप्ती प्रणालीच्या मूल्यमापनासाठीची ‘मेडलर्स टेस्ट’ची चर्चा करा ?

11. Which are the current search trends in Information Retrieval ?

माहिती प्रतिप्राप्तीचे नवीन प्रवाह कोणते ?

12. What is Information Repackaging and Consolidation ? Explain the steps involved in it ?

माहिती एकत्रीकरण, आणि पुर्नसंघटन म्हणजे काय ? त्यातील पायऱ्या स्पष्ट करा ?

13. What are the new trends in information analysis repackaging and consolidation in electronic environment ?

इलेक्ट्रॉनिक युगात माहिती विश्लेषण आणि पुर्नसंघटनातील नवे प्रवाह कोणते नमूद करा ?

14. Explain in detail design and development of Information Product ?

माहिती साधनांचे स्वरूप व निर्मिती स्पष्ट करा?

15. What is meant by Information Repackaging and consolidation?
Discuss steps involved in it ?

माहिती एकत्रीकरण, विश्लेषण आणि पुर्नसंघटन म्हणजे काय? यातील टप्प्यांची चर्चा करा ?

16 Discuss Information Analysis and Repackaging? Explain the steps involved in it.

माहिती विश्लेषण आणि पुर्नसंघटन यावर चर्चा करा? यातील टप्पे स्पष्ट करा?

17. What is Marketing of Information Product and Services ? Discuss factors affecting it ?

माहिती साधनांचे विपणन म्हणजे काय? याला प्रभावित करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा?

18. Describe the steps for information consolidation discuss its Advantages ?

माहिती साधन निर्मिती चे टप्पे द्या? त्यातील फायद्यांची चर्चा करा?

